

Binnen de vaste commissie voor Financiën hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 29 juni 2010 t.g.v. de geannoteerde agenda van de Begrotingsraad van 15 juli 2010 (Kamerstuk 21501-03, nr. 52) en de brief van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 13 juli 2010 over de stand van zaken van de Europese begroting 2011 (Kamerstuk 21501-03, nr. 53) enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De vragen en opmerkingen zijn op 30 september 2010 aan de minister van Buitenlandse Zaken voorgelegd. Bij brief van ... zijn ze door hem beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Blok

De adjunct-griffier van de commissie,
Van den Berg

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de fractie van de VVD willen beginnen met het kabinet te complimenteren voor zijn standvastigheid en tegenstem. In tijden van, nota bene door Europa voorgestelde, bezuinigingen in alle lidstaten moet ook de EU op haar uitgaven letten. Voor de leden van de VVD-fractie had de Europese Raad daarom voor de nullijn moeten kiezen. Het is goed dat het kabinet tegen het uiteindelijke compromis van 2,9% heeft gestemd en heeft ingezet op die nullijn. Deze tegenstem is wat de leden van de VVD-fractie betreft ook een duidelijk signaal richting de komende onderhandelingen voor de volgende Financiële Perspectieven.

Wat is de mening van het Nederlandse kabinet wat betreft de accenten van de ontwerpbegroting 2011? De uitgaven onder categorie 1b (structuurfondsen) nemen fors toe terwijl juist uitgaven voor een moderne EU zoals de concurrentiekracht onder 1a afnemen. Hoe verklaart de minister dit?

Hoe zijn nu de politieke verhoudingen in Brussel? Welke lidstaten hebben nog meer tegen het compromis van 2,9% gestemd? Klopt het dat Duitsland uiteindelijk voor het compromis heeft gestemd?

De begroting is nu in behandeling bij het Europees Parlement. Wat is de inschatting van de minister wat betreft de opstelling van het Europees Parlement? Wat is de inzet van het kabinet indien het Europees Parlement de ontwerpbegroting verhoogd?

In de brief aangaande de stand van zaken van de Europese begroting 2011 wordt gewezen op een stijging van de Nederlandse afdracht in 2011 met 170 miljoen euro indien het compromis van 2,9% stand houdt. Is deze stijging van de afdracht meegenomen in de begroting Buitenlandse Zaken voor 2011? Hoe beziet de minister deze stijging van de afdracht in het licht van de door de Europese Commissie gepresenteerde cijfers over de nettoposities van de lidstaten op 29 september?

De leden van de VVD-fractie stelden eerder vragen over de besteding van onbetaalde landbouwgeldten aan kernfusieproject ITER. Er is blijkbaar 400 miljoen euro extra nodig. Is deze extra uitgave meegenomen in het compromis ontwerpbegroting dat nu voorligt? Zo nee, welke invloed heeft dit op de stijging van de totale uitgaven?

In de brief aangaande de stand van zaken van de Europese begroting 2011 is niet ingegaan op de lopende procedure om de huidige Financiële Perspectieven om te zetten in een verordening. Dit moet z.s.m. gebeuren i.v.m. de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. Wat is de status van deze procedure? Er geldt unanimititeit bij het omzetten van de Financiële Perspectieven in een verordening. Kan de minister de Kamer garanderen dat er in de omzetting geen nieuwe, hogere plafonds voor de resterende jaren tot en met 2013 worden geïntroduceerd?

Eerdere procedurele afspraken staan wat de leden van de VVD-fractie betreft als en huis: wanneer de positie van het Europees Parlement over de ontwerpbegroting 2011 bekend is wil de Kamer graag een kabinetsreactie met een mogelijk Algemeen Overleg alvorens de conciliatie tussen Europees Parlement en Raad van start gaat. Het Europees Parlement stemt naar verwachting al op 20 oktober over de ontwerpbegroting.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

Uiteraard heeft het lidmaatschap van de EU ons veel meer gebracht dan wat er in financiële overzichten te zien is. Veel van de grote problemen waar de EU burgers mee te maken hebben zijn grensoverschrijdend. Te denken valt aan het klimaat, milieu(-vervuiling), immigratie, veiligheid en de financiële markt. Voor dergelijke internationale problemen is een oplossing van internationale omvang nodig, maatregelen van individuele landen zijn hiervoor gewoonweg niet genoeg. Bij het pakket van taken en diensten van de EU hoort een bepaalde begroting. Dit valt heel goed aan mensen uit te leggen. Maar wat niet uit te leggen valt is het huidige begrotingsvoorstel.

De financiële crisis heeft een andere wind door de EU laten waaien, meer begrotingsdiscipline, meer toezicht, strenger toezicht, strengere handhaving, allemaal maatregelen gericht op nationale begrotingen. De lidstaten worden vriendelijk doch dringend gevraagd begrotingstekorten op te lossen. Als het gaat om de Europese begroting ligt het opeens anders. Dan kunnen de uitgaven wel omhoog en mag de begroting wel wat ruimer dan voorgaande jaren. Terecht dat het kabinet zich daar tegen verzet.

Helaas moeten we constateren dat er onvoldoende lidstaten zijn die deze visie delen. De leden van de fractie van de PvdA zouden graag van de minister willen weten met hoeveel gelijkgestemde landen Nederland tegen het begrotingsvoorstel heeft gestemd. En hoeveel stemmen ontbreken er om een blokkerende minderheid te kunnen vormen?

Vaak genoeg is gebleken dat de begroting uiteindelijk aan de ruime kant bleek en er sprake was van onderbesteding. De leden van de PvdA-fractie staan op het standpunt dat de onderbesteding op de begroting moet terugvloeien naar de lidstaten en niet gebruikt moet worden voor een ander doel dan waarvoor in eerste instantie begroot. Tot dusver is dit te vaak gebeurd. Het is logisch dat er binnen de verschillende uitgavencategorieën voldoende marges zullen resteren voor onvoorziene uitgaven, maar in het verleden is gebleken dat hiervoor behoorlijke bedragen zijn begroot. Hoe groot is de uitputting van de Europese budgetten, hoeveel geld blijft er ongebruikt liggen? Ook in de EU valt er vast nog veel geld te besparen door preciezer begroten en efficiënt uitgeven. Hoe denkt de minister hierover?

Er resteert straks nog maar weinig speelruimte om het begrotingsvoorstel naar beneden bij te stellen. Welke gevolgen heeft dit voor de opstelling van Nederland in de onderhandeling over de meerjarige Financiële Perspectieven die er aan gaan komen?

Het is nieuws dat Nederland een van de grootste nettobetalers is, maar is het kabinet van mening dat alle EU-subsidie mogelijkheden door Nederland voldoende benut worden? Welke maatregelen zouden er genomen kunnen worden om de nettobetalingpositie van Nederland te verbeteren?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

Waarom is er in de Nederlandse inzet (tegen de achtergrond van terug te brengen nationale begrotingen) gekozen voor een gelijkblijvende EU-begroting? Is de minister van mening dat de Nederlandse inzet (een gelijkblijvende EU begroting) in verhouding staat tot de maatregelen die de lidstaten ten aanzien van hun eigen begroting moeten nemen? Waarom is de inzet niet geweest om de EU-begroting te terug te brengen?

In de geannoteerde agenda voor de Begrotingsraad van 15 juli 2010 staat de volgende passage: «*In het Commissievoorstel stijgen de betalingen met € 7 miljard, van € 123 miljard in 2010 naar € 130 miljard in 2011. Deze stijging met bijna 6% wordt vooral veroorzaakt door een verhoging bij de structuur- en cohesiefondsen, die volgens de Commissie noodzakelijk is om het economisch herstel in Europa te bevorderen*». Is het bevorderen van het economisch herstel een taak van de Europese Unie? Doorstaat dit de toets van de subsidiariteit? Zijn er geen andere/betere manieren om het economisch herstel te bevorderen dan het verhogen van de structuur- en cohesiefondsen?

In het oorspronkelijke voorstel zou de Nederlandse afdracht met ca. 400 miljoen euro stijgen ten opzichte van 2010. In het compromisvoorstel stijgen de Nederlandse afdrachten aan de Europese Unie met 170 miljoen euro ten opzichte van 2010. Kan de minister de stijging van deze afdrachten in procenten weergeven? Hoe verhouden deze percentages zich tot de 6% en 2,9% van de stijging van de betalingen van de EU begroting in het oorspronkelijke voorstel en het compromisvoorstel?

Nederland is nog steeds een van de grootste nettobetalers in de EU. Hoe komt de (toename van de) Nederlandse afdracht (voor 2011) tot stand? Is er (binnen de huidige financiële spelregels) nog onderhandelingsruimte? Zo ja, is de minister bereid deze ruimte te benutten om de Nederlandse afdracht tot een minimum te beperken?

Onlangs verschenen in de media berichten over riante onkostenvergoedingen voor Europarlementariërs (€ 4200, – per maand per parlementslid) en over de hoge kosten van het beheer van het «wagenpark» (€ 6,5 miljoen) dat Europarlementariërs ter beschikking staat. Kan de minister bovenstaande bedragen bevestigen? Zo nee, kan de minister een overzicht geven van de juiste bedragen? Zo ja, is de minister het met de leden van de PVV-fractie eens dat deze bedragen exorbitant zijn? Zo nee, waarom niet? Zo ja, is de minister bereid hierop actie te ondernemen? Zo nee, waarom niet? Hoe (onder welke noemer) worden deze kostenposten op de EU-begroting verantwoord?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel voor de Europese begroting voor 2011. Deze begroting staat in het teken van bezuinigingen als gevolg van de financiële en economische crisis. De leden van de fractie van het CDA vinden dat de bijdrage van lidstaten hier duidelijk rekening mee moet houden. Tegen deze achtergrond is een stijging van de uitgaven met 6% niet wenselijk. Dit was gelukkig ook de oorspronkelijke positie van Nederland.

Inmiddels hebben de feiten deze wenselijke werkelijkheid echter ingehaald. Er ligt namelijk inmiddels een compromisvoorstel van de Raad. Volgens dit voorstel zouden de betalingen met 2,9% stijgen, net als een stijging van de vastleggingen met 0,2%. Dit voorstel zou leiden tot een toename van de Nederlandse afdracht met 170 miljoen euro. Nederland heeft tegen dit voorstel gestemd samen met enkele andere landen. Deze landen hebben echter geen gekwalificeerde meerderheid. In feite zijn deze voorstellen nu aangenomen. Alleen het Europees Parlement heeft nu nog de ruimte om amendementen in te dienen. Betekent dit dat de Nederlandse afdracht per 2011 toeneemt met 170 miljoen euro? De fractieleden van het CDA vragen zich ook af wat de gevolgen voor Nederland van dit compromisvoorstel nu precies zijn? Kan het kabinet hiervan een overzicht geven?

In hoeverre was er voldoende rekening gehouden bij de oorspronkelijke positionering van Nederland met de nieuwe situatie die is ontstaan ten gevolge van het Verdrag van Lissabon?

In de laatst beschikbare brief van de minister van Buitenlandse Zaken (21501-03, nr. 53) wordt aangegeven dat er een nieuw Nederlands standpunt zal komen in de aanloop naar de Europese Raad van 11 november. Kan de minister aangeven wanneer we dit standpunt tegemoet kunnen zien? Welke overwegingen zullen hierbij een rol spelen?

Er is nog een probleem met betrekking tot de procedure. De ontwerpbegroting heeft nu de status gekregen van wetgeving. Hierdoor kon het parlement pas medio augustus beginnen met het opstellen van amendementen. Hierdoor resteert nog slechts weinig tijd. Kan de minister aangeven op welke structurele wijze dit nu waarschijnlijk wordt opgelost?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de fractie van D66 danken de minister voor de informatie over de voortgang van de ontwerpbegroting van de EU voor 2011. Deze leden hebben hierover nog een aantal vragen.

De leden van de fractie van D66 zijn van mening dat Europese samenwerking de meeste toegevoegde waarde heeft als de begroting zich concentreert op de prioriteiten in de EU2020-strategie. In hoeverre is bij de verdeling van de posten rekening gehouden met de prioriteiten van de Europese Unie zoals geformuleerd in de EU2020-strategie? Deelt de minister de mening dat de uitgaven de prioriteiten moeten reflecteren? Is de minister van mening dat dit in de EU-begroting het geval is? Wat heeft de minister gedaan om de uitgaven meer in lijn te krijgen met de prioriteiten? Is de minister bereid zich hier in de toekomst voor in te zetten?

De leden van de fractie van D66 hebben een aantal vragen over specifieke posten. De uitgaven aan het gemeenschappelijk landbouwbeleid blijven gelijk, maar er vindt een verschuiving plaats van marktinterventies naar directe inkomenssteun. Kan de minister toelichten wat dit precies inhoudt? Om welke reden worden de uitgaven aan structuur en cohesie ontzien? In hoeverre speelt hierbij een rol dat landen geld via subsidies proberen terug te halen naar hun nationale begroting?

Ten opzichte van het eerste ontwerp is de begroting minder ver verhoogd. Wat is veranderd ten opzichte van het ontwerp? Welke posten zijn minder verhoogd of meer verlaagd? Op basis van welke uitgangspunten zijn daar besluiten over genomen? Wat is de inzet van de minister daar geweest? Kan de minister een update geven van de tabel zoals gepresenteerd in de bijlage bij de geannoteerde agenda, met daarin de nieuwe bedragen op basis van de verhoging van 2,9%?

Het Europees Parlement stemt deze week over amendementen op de ontwerpbegroting. Er is eerder al verzocht om een kabinetsreactie op de voorgestelde wijzigingen van het EP. De leden van de fractie van D66 hechten hier zeer aan. Op welke termijn kan de reactie worden verwacht?

II. Reactie van de minister